

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

3/2010.BJE.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának Büntető Jogegységi Tanácsa a legfőbb ügyész indítványára lefolytatott jogegységi eljárásban Budapesten, a 2010. év október hó 27. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

jogegységi határozatot:

A terhelt terhére benyújtott ügyészi felülvizsgálati indítvány a büntethetőség elévülését nem szakítja félbe.

I n d o k o l á s

A legfőbb ügyész a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban Be.) 440.§-a (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott jogkörével élve a Be. 439.§-a (1) bekezdése a) pontjának második fordulatra hivatkozva az egységes ítélezési gyakorlat biztosítása érdekében jogegységi eljárás lefolytatását és jogegységi határozat meghozatalát indítványozta abban az elvi kérdésben, hogy az ügyész által a terhelt terhére előterjesztett felülvizsgálati indítvány a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban Btk.) 35.§-ának (1) bekezdése szerint félbeszakítja-e a büntethetőség elévülését.

Az e kérdést érintő ítélezési gyakorlat megosztottságának alátámasztására a következő két határozatot hozta fel:

a) A Legfelsőbb Bíróság az 1997. évi november hó 5. napján meghozott Bfv.III.1.143/1997/5. számú (BH 1998/162. szám alatt a Bírósági Határozatokban is közzétett) végzésével - a megyei főügyészség felülvizsgálati indítványát elbírálv - a Komárom-

Esztergom Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság Bf.74/1997/3. számú végzését hatályon kívül helyezte, s a terhelttel szemben indított büntetőeljárást - elévülés címén - megszüntette. Az eljáró tanács utalt arra, hogy a Btk. 35.§-ának (1) bekezdése nem az ügyfélnek, hanem az ügyben eljáró hatóságnak az elkövető ellen foganatosított eljárási cselekményéhez fűz elévülést megszakító hatást. A vádirat benyújtását követően pedig az ügyész a büntetőperben már nem eljáró hatóság, hanem ügyfél, ebből következően az általa a terhelt terhére bejelentett rendes jogorvoslat nem szakítja félbe az elévülést. Más viszont a helyzet a felülvizsgálati indítvány esetében, azt ugyanis az ügyész büntetőügyben eljáró hatósággént terjeszti elő, ennél fogva annak elévülést félbeszakító hatása van. A konkrét ügyben azonban a felülvizsgálati indítvány benyújtásának időpontjában az elévülési idő eltelt, így az indítványnak nem lehetett a büntetőeljárás folytatását eredményező következménye.

b) A Legfelsőbb Bíróság a 2010. május 25-én kelt Bfv.III.1.002/2009/16. számú végzésével - a Fővárosi Főügyészség felülvizsgálati indítványait elbírálván - a Budai Központi Kerületi Bíróság végzését hatályon kívül helyezte, s a terheltekkel szemben magánokirat-hamisítás vétsége miatt indult büntetőeljárást - elévülés címén - megszüntette. A határozat indokolása szerint a felülvizsgálattal érintett terheltek esetében az elévülést félbeszakító utolsó eljárási cselekmény a 2006. augusztus 1-jei vádemelés volt. Az e napon újra elkezdődő elévülést nem szakították félbe a Fővárosi Főügyészség felülvizsgálati indítványai sem, mert a vádemelést követően - ideértve az ügydöntő határozat jogerőre emelkedése utáni időszakot is - az ügyész ügyféli eljárási pozícióban van, következésképpen büntetőügyben eljáró hatóságnak nem tekinthető.

A legfőbb ügyész a Legfelsőbb Bíróság Bfv.III.1.143/1997/5. számú végzésében kifejtett állásponttal értett egyet. Érvelése szerint a fellebbezés és a felülvizsgálati indítvány joghatásának különbözősége a rendes és rendkívüli jogorvoslatok eltérő sajátosságából fakad. A rendkívüli jogorvoslatok esetében az alapeljárás befejezettsége folytán a felülvizsgálati indítvány benyújtásakor nincs folyamatban olyan bírósági eljárás, amelyben az ügyész ügyfél pozícióban lenne. A terhelt terhére irányuló felülvizsgálati indítvány az újabb bírósági eljárás megindítását eredményező "kezdőirat", amely az elévülés félbeszakításának kiváltása szempontjából nem a fellebbezéssel, hanem a vádemeléssel esik egy tekintet alá. Minthogy célja a terhelt büntetőjogi helyzetének súlyosítása érdekében az eljárás újraindítása, a legfőbb ügyész indítványozta, hogy a jogegységi tanács határozatában mondja ki, miszerint az ilyen ügyészi felülvizsgálati

indítvány benyújtása a büntethetőség elévülését félbeszakító eljárási cselekménynek tekintendő.

- o -

A jogegységi tanács az indítványt - minthogy az abban felvetett elvi kérdésben a jogegységi határozat meghozatalát maga is szükségesnek látta - alaposnak tartotta, az indítványozónak a jogkérdés megoldására vonatkozó javaslatával azonban nem értett egyet.

A Btk. 35.§-ának (1) bekezdése értelmében a büntethetőség elévülését félbeszakítja a büntetőügyekben eljáró hatóságoknak az elkövető ellen a bűncselekmény miatt foganatosított eljárási cselekménye.

Büntetőügyben eljáró hatóság az, amely a bűncselekmény miatt a terhelttel szemben eljárási cselekményt - az eljárás előbbrevitelét szolgáló, a büntetőeljárási jogban szabályozott intézkedést - foganatosíthat. A vádemeléssel bezáróan ilyennek kell tekinteni az ügyészséget, azt követően pedig a bíróságot, mivel az eljárás bírósági szakaszában eljárási cselekmények elrendelésére és végrehajtására kizárólag a bíróság jogosult. A vádirat benyújtásával az ügyész ügyféli pozícióba kerül, mely eljárásjogi helyzete már nem jogosítja fel a terhelt ellen irányuló intézkedések megtételére, hanem arra csupán indítványt tehet. Ebből következően az alapeljárásban az ügyész által tett indítványok és rendes jogorvoslatok valóban nem alkalmasak az elévülés félbeszakítására.

Ugyanez a helyzet a rendkívüli jogorvoslatok esetében is. Ekként téves az indítványozónak az ezzel ellentétes érve, hogy a felülvizsgálati indítvány - mivel benyújtásakor nincs folyamatban olyan bírói eljárás, amelyben az ügyész ügyféli pozíciót töltene be - újabb eljárás megindítását eredményező "kezdőirat", ezért az elévülés félbeszakításának kiváltása szempontjából nem a fellebbezéssel, hanem a vádirattal esik egy tekintet alá.

A vádirattal az ügyész - mint a büntetőügyben a nyomozás során eljáró hatóság - a büntetőeljárás bírósági szakaszába juttatja az ügyet, amelynek keretében a bíróságnak a szükséges eljárási cselekmények elvégzését követően a vád kapcsán ügydöntő határozatot (bűnösséget megállapító vagy felmentő ítéletet, illetőleg megszüntető végzést) kell hoznia.

A jogerős ügydöntő határozat meghozatalával büntetőeljárás már valóban nincs folyamatban, a terhelt terhére szóló rendkívüli jogorvoslati indítványok (felülvizsgálati indítvány, perújítási indítvány) előterjesztésére vonatkozó ügyészi jogosultság azonban az alapeljárásban betöltött ügyféli pozícióból fakad ugyanúgy, mint a pótmagánvádló és a magánvádló esetében.

Az ügyfél által tett indítványokról pedig a bíróság dönt, így arról is, hogy az indítvány szerinti eljárási cselekményt (cselekményeket) foganatosítja-e vagy sem. Ebből következően nem az ügyész által rendkívüli jogorvoslat keretében a terhelt terhére előterjesztett indítvány, hanem a bíróságnak a terhelt ellen végrehajtott eljárási cselekménye szakítja meg az elévülést.

Az ellenkező álláspont ahhoz az elfogadhatatlan helyzethez vezetne, hogy a terhelt terhére a törvényben írt hat hónapos határidő eltelte után vagy ismételten előterjesztett felülvizsgálati indítvány újra indítaná az elévülési időt annak ellenére, hogy az indítványt - mint törvényben kizártat - utóbb a bíróság elutasítja.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság Büntető Jogegységi Tanácsa a jogalkalmazás egységének biztosítását célzó jogegységi határozat meghozatalára (Be. 439.§-a (1) bekezdésének a) pontja) vonatkozóan előterjesztett indítványnak helyt adva a Be. 443.§-ának (2) bekezdése értelmében a rendelkező részben foglaltak szerint határozott. Határozatát a Be. 445.§-ának (2) bekezdése, illetőleg a Bszi. 32.§-ának (4) bekezdése alapján a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Budapest, 2010. október 27.

Dr. Baka András s.k. a jogegységi tanács elnöke, Dr. Akácz József s.k. előadó bíró, Dr. Édes Tamás s.k. bíró, Dr. Katona Sándor s.k. bíró, Dr. Horváth Ibolya s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bíróági tisztviselő
N-né TH